

[Dræbte]

Jeg vil gerne igen takke for mange positive og velvillige bemærkninger. Jeg mener, jeg kan konstatere, at der i folketinget er et stort flertal for at få gjort noget ved det problem, som vi har beskrevet, og som jo kort fortalt er, at bøgeskovsarealerne falder over en 40-årig periode med mere end 25 pct. Det er en udvikling, som vi ikke synes er acceptabel.

Selve forslaget er jo kort og godt en opfordring til regeringen om at finde en løsning på problemet. Jeg vil sige som svar til flere ordførere, at vi har peget på nogle af de midler, som man kunne tænke sig anvendt, men vi har udtrykkelig gjort opmærksom på, at det er midler til overvejelse. Vi har ikke lagt os fast på, at det netop skulle være de 6 konkrete forslag, som vi har stillet, selv om jeg tror, at nogle af dem under alle omstændigheder både bør og kan anvendes.

Vi har jo den fordel – det er også fremgået af et par af indlæggene i ordførerrunden – når vi fremsætter et beslutningsforslag, at vi ikke skal tage stilling til de koordinationsproblemer, det giver imellem forskellige instanser inden for statens område, mellem miljøministeriet og landbrugsministeriet, mellem skatteministeriet og landbrugsministeriet, mellem landbrugsministeriet og arbejdsministeriet. Det er givet, at det skal være et samspil, som i hvert fald omfatter disse fire ministeriers område, som skal være medvirkende til at løse problemet.

Dér, hvor det er størst – det fremgår jo også af debatten i dag – er på de private skoves område. Hovedproblemet er, at selv om det måske ikke i alle tilfælde er sådan, at rentabiliteten af løvskovsdrift er så dårlig endda, så er likviditeten i hvert fald dårlig, og det betyder, at man vælger former for drift, som giver penge ind forholdsvis hurtigt. Det kan være juletræer, det kan være pyntegrønt. Det er en medvirkende årsag til, at det går, som det går. Derfor må man i hvert fald finde midler, som hjælper på dette likviditetsproblem. Når man taler om rentabiliteten, altså det egentlige overskud af driften af de private skove, er det nok lidt mere afhængigt af, hvilke træsorter man diskuterer, om problemerne er slet så store, men det hjælper jo ikke meget, hvis man ikke har de penge, man skal bruge. Derfor er en del af problemet nok især et likviditetsproblem.

Vi mener, det er vigtigt at få gjort noget nu. Når man kan se problemet og der er en

erkendelse af, at det eksisterer, og der er et flertal for at finde løsninger, ja, så er det op til regeringen at få gjort noget ved det. Derfor er jeg glad for ministerens tilsagn om, at der nu gennem et udvalgsarbejde redegøres for tingene. Jeg ville godt forstærke det ved at opfordre ministeren til at sørge for, at man ikke kun redegør for problemerne, men også kommer med konkrete løsningsforslag – herunder at man får overvejet nogle af de løsningsforslag, som er indeholdt i det radikale beslutningsforslag.

Jeg tror, der er én yderligere grund til, at det er vigtigt at være hurtig, nemlig at stormfaldet i november sidste år, når oprydningen og hugsten er gennemført, giver anledning til en række nyplantninger. Skal man ind i tilskudsordninger, ja, så er det selvfølgelig meget rimeligt, at disse tilskudsordninger kan anvendes netop ved disse store nyplantninger, som er en konsekvens af stormfaldet.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at netop ved nyplantninger er der en betydelig beskæftigelse, og det er en beskæftigelse, som direkte er meningsfyldt, som er miljørigtig, og som vi derfor kunne have stor glæde af. Den beskæftigelse, som er en konsekvens af, at vi sikrer vore bøgeskove, at vi bevarer vore løvskove og udvider vore løvskovsarealer, tror jeg ingen vil benægte er meningsfuld og fornuftig. Det tror jeg der er en meget bred enighed om, og det synes jeg også debatten her i dag har vist.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lokalplanproceduren med henblik på øget beboerindflydelse.

[Af Waldorff (VS) og Anne Grete Holmsgård (VS)].

(Beslutningsforslag nr. B 67. Fremsat 26/3 82).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg er meget enig med forslagsstillerne i, at det er vigtigt at sikre, at borgerne får lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende med hensyn til den planlægning, der berører dem. Det er min opfattelse, at de gældende bestemmelser i kommuneplanloven også på fornuftig vis tilgodeser dette hensyn. Jeg er således uenig i forslagsstillernes konklusion, at loven ikke giver befolkningen reelle muligheder for at påvirke planlægningen.

Formålet med den decentralisering af planlægningen, som skete ved kommuneplanlovens gennemførelse, var jo bl. a. at sikre, at beslutningsprocessen i planlægnings-spørgsmål skulle foregå så tæt som muligt på de berørte mennesker. Men ansvaret for planlægningsbeslutningerne ligger hos de folkevalgte kommunalbestyrelser, og det er mit indtryk, at kommunerne i almindelighed lever udmærket op til deres forpligtelser efter loven.

Jeg må derfor i det hele taget tage afstand fra det fremsatte beslutningsforslag og må særlig tage afstand fra den filosofi, som synes at ligge bag beslutningsforslaget, nemlig at kommunerne ikke skulle være indstillet på at inddrage borgerne i planlægningen og at varetage befolkningens interesser i planlægningsarbejdet.

Sonja Mikkelsen (S):

I lov om kommuneplanlægning står der i formålsparagraffen, § 1, stk. 3:

»Kommunalbestyrelserne bør i videst muligt omfang inddrage kommunens beboere i planlægningsarbejdet.«

Der kan således ikke herske tvivl om, at borgerne i en kommune skal være med i udarbejdelse af lokalplaner. Det er kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for at udvikle

sin kommune til gavn for indbyggernes trivsel. Det er kommunalbestyrelserne valgt til. De har pligt til at foretage en samlet vurdering af anvendelsen af kommunens ressourcer og planlægge herudfra, og i al planlægning skal borgerne tages med på råd.

VS gør i bemærkningerne til beslutningsforslaget gældende, at der er store modsætningsforhold imellem kommunalbestyrelserne og den befolkning, de repræsenterer, at kommunalbestyrelserne skulle have helt andre interesser end befolkningen i kommunen som helhed. Dette er næppe tilfældet, alene af den årsag, at der holdes valg hvert fjerde år, og at der faktisk er en temmelig stor valgdeltagelse. Vælgerne afgør med deres stemme, hvilken politik der skal føres.

Der er store politiske forskelle fra kommune til kommune, og hver især kan vi være enige eller uenige i den politik, der er et flertal for, og den måde, hvorpå den udmøntes.

Der er ingen tvivl om, at kommuneplanloven fra 1975 ikke altid er fulgt lige til punkt og prikke i hver eneste kommune, men er det ikke sådan med alt nyt værktøj, at der skal en vis indkøringsfase til, hvor man lærer at betjene det? Love, der tillige forudsætter en aktiv deltagelse af borgerne for at fungere efter hensigten, må nødvendigvis have en indkøringsperiode. Befolkningen skal have tid til at vænne sig til den mere direkte måde at øve indflydelse på, som planlovene har givet. Befolkningen skal, kan man sige, have en vis øvelse, før det fungerer. Det samme skal kommunalbestyrelserne og kommunalforvaltningerne. Det er som at lære at danse, man får trådt hinanden en del over tæerne, før man finder en fælles rytme. VS og andre må altså vise tålmodighed.

Kommunerne har pligt til at inddrage beboerne, og det er socialdemokratiets opfattelse, at det ikke er regler, der mangler. Det, der somme tider kan være mangel på, er øvelse, og det er lidt svært at lovgive for dette. Som ministeren er socialdemokratiet enige med forslagsstillerne i, at det er vigtigt at sikre, at borgerne får lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende med hensyn til den planlægning, der berører dem, og modvilje over for træning vil naturligvis ikke være acceptabelt.

VS' beslutningsforslag er overflødig, hvis målsætningen er at give befolkningen indflydelsesmulighed på lokalplanlægningen. Det

[Sonja Mikkelsen]

har den allerede. VS' motiv må derfor være et andet, og det fremgår også af bemærkningerne. Det, man forsøger, er at skabe mistilid til det repræsentative demokrati, skabe kløft imellem de folkevalgte og befolkningen, og det vil socialdemokratiet ikke være med til.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Der er jo allerede sagt, hvad der skal siges om dette lovforslag. Jeg skal bare bekræfte, at det konservative folkeparti er enig i det, der hidtil er sagt.

Svend Erik Hovmand (V):

Også efter venstres opfattelse er der et behov for, at vi går ind i en overvejelse om, hvordan kommuneplanlovens praktiske virkning har været. Jeg tror, vi må erkende, at der er et behov for at foretage visse justeringer, opstramninger, så vi kommer frem til mere rationelle måder at gribe tingene an på, kortere behandlingstider og en mere effektiv måde at løse disse problemer på.

Jeg mener, at forslaget første punkt – det med at der skal udarbejdes en lokalplan, når der sker ting af væsentlig betydning – faktisk er en afskrift af gældende vilkår. Det er kommunalbestyrelsen, der afgør, hvad der er af væsentlig betydning. Jeg kan ikke rigtig se, at det punkt skulle indeholde en væsentlig ændring i forhold til den gældende regel.

Det andet punkt går ud på, at befolkningen skal inddrages direkte i udarbejdelsen af lokalplaner, og at kommunerne skal give de lokale beboere den nødvendige tekniske bistand til udarbejdelse af alternative planer. Det er mit indtryk – også fra praktisk erfaring – at det rent faktisk sker i et betydeligt omfang landet over.

Herefter kommer vi til tre ting, som er nye og fundamentale ændringer.

I punkt 3 siges, at indsigelsesfristen over for lokalplaner må forlænges. Jeg ved ikke, om det er inspireret af borgmester Villo Sigurdsson, at VS har indføjet netop dette forslag, men man kunne måske få den tanke.

I punkt 4 siges det, at børn og unge må inddrages aktivt i planlægningen. Den mål-sætning kan vi vel alle have i større eller mindre omfang.

Endelig skal der være vetoret. Jeg vil gerne sige, at efter venstres opfattelse har vi et

repræsentativt demokrati her i landet, og det må være sådan, at den kommunalbestyrelse, der er valgt som repræsentant for hele kommunen, til syvende og sidst må have det endelige ansvar og den endelige afgørelse. Derfor kan vi ikke have, at enkelte grupper kan have vetoret.

Når det er sagt, vil jeg godt vende tilbage til nogle af de positive bemærkninger, jeg kom med i indledningen. Det er min opfattelse, at vi godt kunne foretage nogle justeringer af vores kommuneplanlov. Efter vores opfattelse bør de gå i retning af, at man starter med at orientere sig fra kommunalbestyrelsens side om de synspunkter, der måtte gøre sig gældende i de områder, som en væsentlig ændring vedrører. Altså at man, inden man udarbejder planer, skitser osv., starter med at orientere sig om, hvilke tanker de beboere, der bor i området, måtte have. Derefter kan man gå hjem og lave et forslag til lokalplan, udsende det til en relativt kort høring og derefter foretage en endelig godkendelse i kommunalbestyrelsen. Målet hermed skulle være at skabe en forenkling, en hurtigere procedure, og samtidig at sikre, at beboerne i større omfang får indflydelse på, hvordan stregerne bliver slået.

Jeg tror, det er erfaringen rundt omkring fra – det er i hvert fald min egen erfaring som kommunalbestyrelsesmedlem – at vi som kommunalbestyrelsesmedlemmer nok har lidt for stor tilbøjelighed til at betragte indsigelser mod en plan, som vi har udarbejdet i kommunalbestyrelsen, som en kritik af denne plan. Det er faktisk synd. Hensigten med den gældende regel er jo, at en indsigelse skal opfattes som et ændringsforslag og ikke som en kritik.

Hvis offentlighedsfasen efter de gældende regler blot bliver et alibi for, at kommunalfolk og teknikere, politikere og teknikere, går hjem og gør, som de oprindeligt alligevel havde tænkt sig, så er det en hån mod folkestyret. Derfor tror vi nok, der er nogle ting, vi skal se på. Men så drastiske ændringer, som VS her lægger op til, en forlængelse af proceduren, en komplicering af proceduren, kan vi ikke være med til.

Hove Sørensen (SF):

Der er jo problemer med beboernes indflydelse i forhold til kommuneplanloven, og i

[Hove Sørensen]

bemærkningerne er nogle af problemerne trukket frem. For mig at se er et af problemerne de tilfælde, hvor en kommunalbestyrelse afslår at udarbejde lokalplan. Jeg har en til vished grænsende formodning om, at virksomheder, som ønsker at opføre projekter i kommunerne, i visse tilfælde indhenter forhåndstilsagn fra kommunalbestyrelserne om, at man vil undlade at lave en lokalplan, fordi det er så besværligt med al den beboerindflydelse.

Det, at man afslår at udarbejde lokalplaner med henvisning til, at der ikke er tale om en ændret anvendelse af området, kommer også til udtryk i, at f.eks. militære installationer og opførelse af bombemål rundt omkring i stor udstrækning kan ske med henvisning til, at når området er udlagt som militært område i forvejen, så er det ikke en væsentlig ændring af arealanvendelsen.

I de tilfælde, hvor kommunerne afslår at udarbejde lokalplaner, er der en mulighed for at anke til planstyrelsen, men der er jo ingen, der får at vide, at kommunen har afslået det, hvis ikke de udviser særlig agtpågivenhed over for de ting, der sker. Mange gange indebærer det, at man ikke har mulighed for at lave vrøvl, før byggeriet er i gang. Vi ved jo alle sammen, hvor uhyggelig svært det er at få stoppet projekter, som er startet.

Men også når kommunalbestyrelsen lever op til sine forpligtelser og udarbejder en lokalplan for et område, opstår der problemer. Selv om de gør, hvad de skal, drager borgerne ind i udarbejdelse af den lokalplan, måske på et meget tidligt tidspunkt, og lader borgerne være med til at planlægge deres fysiske omgivelser, og selv om kommunen og amtet godkender planen, så bliver lokalplanen måske forkastet i planstyrelsen. Jeg må betragte det som et problem, at man på den måde tilsidesætter de ønsker, som de lokale borgere har haft.

VS stiller forslag om at indføre varetøret ved visse projekter. Vi synes, forslaget er så løst formuleret, at vi har meget svært ved at tage stilling til det, men det er et spørgsmål, vi gerne vil diskutere.

Som sagt, vi synes også, der er problemer i forhold til dette, og vi vil gerne gå ind i en diskussion om det.

Thorndahl (FP):

En væsentlig del af baggrunden for forslaget findes i nogle enkelte afsnit i bemærkningerne til forslaget, og jeg skal tillade mig at citere lidt fra forslagets bemærkninger. Man starter med at sige: »Den eksisterende formulering om, at større arbejder kræver lokalplan, bliver brugt helt uacceptabelt – bl.a. ved at man dækker sig ind under, at områdets anvendelse ikke er blevet ændret.

Kommunerne benytter sig ofte af spidsfindige fortolkninger for at undgå lokalplanpligten. Men lige så ofte er det selve lovgivningen og de centrale planmyndigheders fortolkning, som er problemet.«

Videre hedder det:

»I dag er inddragelsen af de lokale beboere og brugere ikke andet end en ret til at komme med indsigelser – indsigelser som i meget stort omfang ender i papirkurven. Dette er med til at få folk til på forhånd at opgive at gøre noget, selv om de er utilfredse med kommunalbestyrelsens udspil. I de tilfælde, hvor byplanafdelingen i København har inddraget befolkningen fra starten, har det vist sig, at der var meget stor interesse og aktivitet omkring lokalplanudarbejdelsen.«

Den karakteristik er måske ikke dækkende for området som helhed – det tror jeg ikke – men jeg tror alligevel, at det er rigtigt at sige, at forslagsstillerne med denne karakteristik har gjort opmærksom på nogle problemer, som efter min opfattelse er reelle.

Når det er sagt, skal jeg også meddele, at vi ikke kan medvirke til at komplicere den i forvejen også efter vores opfattelse meget vanskelige og vanskeligt tilgængelige procedure omkring lokalplanlægningen, men vi vil meget gerne sammen med andre partier – og naturligvis også gerne med VS – medvirke til at sikre, at de gældende regler om beboermedindflydelse bliver overholdt og bliver reelle. Det er også efter vores opfattelse særdeles påkrævet.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Nu er der jo stor forskel på, hvordan disse procedurer har været administreret, alt efter hvor man har befundet sig geografisk i landet. Nu henviser man jo til Københavns kommune, og her har nok på grund af den store administration og de mange mennesker været nogle større problemer, end der har været i de små landkommuner.

[Yvonne Hørløv Andersen]

Jeg sidder også i et amtsråd, og dér har jeg advaret mod den tendens, der er til i krisetider at slække på eksisterende planer. Det mener jeg kan være vældig farligt.

I øvrigt vil CD benytte lovforslaget til at se på de problemer, der er med hensyn til indsigelse. Det er vores opfattelse, at det er meget få indsigelser, der bliver taget ad notam, og så kører man i øvrigt videre. Det har noget at gøre med, som den socialdemokratiske ordfører sagde, at dette skal have lov at fungere et stykke tid. Det har vist sig, at medmindre man bor i et område, hvor der i forvejen er megen debat om de fleste af de ting, som kommunen foretager sig, vil det i de mindre byer først være, når det rører den enkelte eget område, man bliver opmærksom på det. Derfor kommer der sjældent mere end nogle enkelte indsigelser, og det er nok især i de tilfælde, de ikke fører til noget. Det kræver altså en bevidstgørelse af borgerne.

Ideen om på et langt tidligere tidspunkt at inddrage borgerne i lokalplanerne synes jeg vi må have drøftet igennem i udvalget og finde ud af, hvordan det har virket indtil nu. Det er især det, CD vil bruge forslaget til, idet vi vil se på, om den procedure, vi har i dag, muligvis kan ændres, så man får en mere reel indflydelse på den planlægning, der skal være.

VS skriver i sin fremsættelse, at loven har fungeret i 4 år. Så må det være muligt at indhente nogle erfaringer.

Vetoret mener jeg ligesom venstres ordfører ikke man skal indføre. Vi har valgt de organer via folkestyret, som skal tage stilling til sagerne, og det må så også være dem, der har den endelige afgørelse.

Dræbye (RV):

VS' beslutningsforslag indeholder nogle konkrete forslag, som vi er positive over for, og det indeholder nogle forslag, som vi mener er overflødige.

Jeg tror, at hovedårsagen hertil er, at VS' forslag er skrevet af beboere i Københavns kommune, og at VS mener, man skal lave kommuneplanlægningen, som om det var praksis i Københavns kommune, som skulle danne grundlag for den grad af restriktion, staten pålægger kommunerne i almindelighed på dette område. Det mener vi ikke er rime-

ligt. Det vil i en lang række kommuner ude over landet give uheldige konsekvenser, om man fulgte sådanne retningslinjer. Det er klart, at hermed har jeg også udtrykt, som vores repræsentanter i borgerrepræsentationen tit har gjort det, en utilfredshed med, at Københavns kommune i for lille grad lever op til intentionerne i kommuneplanloven.

Jeg skal tage forslagene, som de kommer i rækkefølge i beslutningsforslaget.

Vi mener ikke generelt, at der er grund til at udvide lokalplanpligten. Vi mener ikke i alle tilfælde, at planstyrelsens fortolkning af, hvornår der er lokalplanpligt eller ikke, har været tilfredsstillende. Der er sager, som oplagt burde have været lokalplanpligtige, som er blevet undtaget. Det synes vi selvfølgelig er forkert. Men vi skal gøre opmærksom på, at det måske er uheldigt, sådan som VS nærmest antyder det i forslagets udformning, at gøre lokalplaner til et spørgsmål om projektlokalplaner, altså sådan at ethvert projekt, byggeprojekt eller andet, følges op af en lokalplan. Vi mener, at man i langt højere grad skulle lægge vægt på lokalplanretten for kommunerne, sådan at man sørgede for en samlet planlægning inden for de forskellige områder.

VS-forslag nr. 2, som er, at befolkningen skal inddrages direkte i udarbejdelsen af lokalplaner, er vi i det store og hele positive over for. Jeg er meget enig i de bemærkninger, hr. Svend Erik Hovmand kom med om, at i bredere lokalplansager må det være helt selvfølgeligt, at man starter med offentlighed, inden der er udarbejdet et forslag til en plan, sådan at man får målsætningen og principperne i den planopgave behandlet i en drøftelse med beboerne, for så vidt man anvender kommuneplanlovens § 6, som vedrører kommuneplanlægning, som model for en række lokalplansager.

I folketingsudvalgets betænkning fra 1975 har man detaljeret behandlet spørgsmålet, som behandles i den anden del af VS' punkt 2, om at give de lokale beboere nødvendig teknisk bistand. Man konkluderede dengang, at en ret til det ville være uoverskuelig og have nogle konsekvenser, som nok er vanskelige at efterleve eller at få opfyldt i praksis. Det er vi enige med udvalget i, men udvalget har nogle supplerende bemærkninger om, at det måtte være en selvfølge, at man gjorde noget for at sikre mindretallet i kom-

[Dræbye]

municipalbestyrelsen teknisk bistand via den tekniske forvaltning. Disse bemærkninger er i alt for lille omfang blevet opfyldt af kommunalbestyrelserne i praksis. Her bør man måske også i ministeriets vejledningsvirksomhed gå videre.

Jeg skal af tidsmæssige grunde nøjes med nogle korte bemærkninger om de efterfølgende forslag. Vi mener, at indsigelsesfristen over for lokalplaner i almindelighed ikke skal forlænges, men i en række større sager ville det være helt rimeligt, om man brugte længere tid. Men en fast regel kan vi ikke gå ind for.

Vi mener, at børn og unge skal inddrages i planlægningen. Det skal alle beboere i øvrigt, men vi er enige med forslagsstillerne om, at der skal gøres noget særligt for at få børn og unge inddraget dér, hvor de har særlige interesser.

Et forslag om en vetoet over for lokalplaner er selvmodsigende, og vi er derfor imod. Hvis man i en kommuneplanlægning fastlægger nogle rammebestemmelser, som pålægger et bestemt område visse forpligtelser, visse anvendelsesmuligheder m.m., ja, så er det givet, at det sker ud fra en helhedsbetragtning for kommunen, og så skal områdets beboere, når lokalplan udarbejdes, selvklart ikke have mulighed for at sige nej. Det vil – så vidt vi kan vurdere det – umuliggøre enhver form for overordnet planlægning ud over lokalplanlægning. Det kan næppe heller være forslagsstillernes mening.

Waldorff (VS):

Allerførst vil jeg sige tak for en meget god modtagelse og diskussion. Den var jeg egentlig ret glad for. Det gælder stort set alle, som har haft ordet.

Det er måske en lidt speciel situation, at det drejer sig om en af de få love, som VS har stået bag og haft indflydelse på og været med til at vedtage. Derfor går disse diskussioner tilbage til dengang i 1975, da vi diskuterede denne lovgivning og fik rettet op på nogle af bestemmelserne i loven, og hvor et rimeligt bredt flertal i betænkningen præciserede intentionerne i denne lov. Når vi tager denne lovgivning op og siger: nu er det altså nødvendigt at diskutere disse ting, så er det, fordi vi mener, at de intentioner, som vi var

flere om at have dengang, ikke er blevet fulgt.

Det er nok tidspunktet her at gøre en indrømmelse. Forslaget er nok – ligesom så mange andre ting, vi kommer til at lave – udtryk for en form for københavneri. Det er rigtigt nok, at det er problemer, der først og fremmest er knyttet til København og enkelte andre store byer. Det er ikke alene, fordi vi specielt arbejder dér; det er klart, at det også betyder noget, men det er også, fordi man her har haft nogle af de klareste sammenstød imellem forskellige befolkningsgrupper og så de folkevalgte. Jeg er godt klar over, at når man kommer ud i landkommunerne og masser af de mindre provinsbyer, så har man ikke de problemer. Man har dem overhovedet ikke på samme måde. Man har heller ikke de samme modsætninger kørt op omkring planlægningen, som man kender dem fra København – og i en vis udstrækning altså også fra Århus og andre steder.

Det, vi ønsker at diskutere, er selvfølgelig den praksis, som vi altså ikke mener lever op til intentionerne bag lovgivningen. Vi tager nogle punkter op, idet vi siger: ja men det er nok i virkeligheden også, fordi selve loven er for svag på disse punkter.

Jeg vil godt starte med et lidt principielt problem, som både ministeren og fru Sonja Mikkelsen var inde på, da de sagde: det er jo de folkevalgte kommunalbestyrelsesmedlemmer, de lokale politikere, der afgør disse ting. Det er jeg ikke uenig i. Forslaget er netop ikke et forsøg på at hive en beslutningsret over til staten eller underminere noget af den decentralisering, som selvfølgelig ligger i kommuneplanloven. Men det er jo ikke så simpelt, som f.eks. fru Sonja Mikkelsen sagde, at kommunalbestyrelsen bare er et udtryk for befolkningen. Vi ved alle sammen godt, at kommunalbestyrelsens sammensætning ikke er noget repræsentativt udtryk for, hvordan befolkningen ser ud. Vi ved det på en meget direkte måde, idet vi faktisk oplever nogle ret massive sammenstød imellem befolkningen eller dele af befolkningen på den ene side og så de valgte politikere. Den mekanisme med at skifte dem ud hvert fjerde år fungerer jo ikke på det niveau, det ved vi sådan set også godt. Det er det problem, vi ligesom skal forsøge at angribe.

Kan vi tænke os en behandling af lokalplanspørgsmål, kan vi tænke os en udform-

[Waldorff]

ning af det, som alle med et vagt ord kalder nærdemokrati, som faktisk betyder, at det bliver muligt i højere grad at få en lokalbefolknings interesse til også at slå igennem planlægningen? Det er det, denne diskussion drejer sig om.

Selvfølgelig skal der tages en beslutning et eller andet sted, men det drejer sig i høj grad om at give de bedst mulige betingelser for, at den beslutning, der faktisk bliver truffet, også er gjort forståelig for og er acceptabel for de folk, som skal leve med den. Det er det, vi – for nu at blive i københavneriet – gang på gang konstaterer ikke er tilfældet i København. Det er en blanding af, hvad jeg vil kalde magtmisbrug, og at der er et kommunalt apparat, som har fælles interesser med det, som måske ikke alt for diplomatisk er kaldt de store byggejuntaer, og det er også mange gange et resultat af en simpel mangel på smidighed. De fem forslag, som vi har lagt frem her, er et forsøg på at hive nogle af de områder ud, hvor det kniber. Jeg vil gerne kommentere disse 5 punkter lidt mere.

Det første punkt handler om at ændre i selve loven. Det drejer sig om § 16 i loven, som slår fast, at der i forbindelse med større byggearbejder skal udarbejdes lokalplan. Når der er grund til at ændre den bestemmelse, er det kun, fordi det har vist sig i praksis at være et problem. Det er en ukonkret bestemmelse, som giver anledning til fortolkninger, og som giver anledning til slagsmål – og den slags betyder altid, at den stærkeste vinder. Det var tilfældet med Frihavnen, de 12.000 m², som planstyrelsen fandt ud af ikke krævede en lokalplan. Det var jo, fordi de interesser, der stod bag byggeriet, var stærkere end de interesser, der vendte sig imod byggeriet. Vi mener, at der er brug for en lidt anden form for bestemmelse af behovet, hvor man ikke går ud fra en vag bestemmelse om »store« arbejder, men hvor man forsøger at operere med et begreb, der hedder »væsentlig betydning for beboerne i et område«, og hvor man forsøger at operere med, om en bestemt anvendelse af et område kan foregribe den fysiske planlægning. Det er især et problem netop i København, fordi der ikke er udsigt til, at man inden for overskuelig fremtid får en kommuneplan, som i større træk fastlægger de forskellige bydeles anvendelse. Det er sådan set derfor, det er taget op.

Jeg var meget glad for de bemærkninger, som både hr. Svend Erik Hovmand og hr. Dræbye kom med om, hvordan man inddrager befolkningen. Jeg mener, det er fantastisk vigtigt at forsøge at diskutere sig frem til en fremgangsmåde, så man bliver inddraget, før planlægningen starter. For rimeligt fornuftige kommunalbestyrelsesmedlemmer må det være en meget stor fordel, at man, inden man starter planlægningsapparatet, har en fornemmelse af, hvad det er for en planlægning, der ønskes, hvad det er for behov, der er i en bydel, altså tager det som udgangspunkt. Det vil jeg meget gerne være med til at diskutere videre.

Jeg var også glad for de bemærkninger, hr. Dræbye kom med om intentionerne bag forslaget om at stille teknisk bistand til rådighed. Det sker ikke i det omfang, som det faktisk var meningen at det skulle ske. Det må vi også kunne diskutere.

Med hensyn til tidsfrister mener jeg ikke – og forslaget siger heller ikke – at vi skal have f.eks. en 6 måneders offentlighedsfase i forbindelse med alle lokalplaner. Jeg mener, der er masser af lokalplaner, der snildt kan gå igennem på de to måneder, som loven foreskriver. Men jeg mener også, at ved de lokalplaner, som betyder noget – det er også dem, der giver anledning til virkelige problemer – bør man have en længere indsigelsesfrist, hvor man kan forsøge at få ordnet nogle af de ting, som ellers betyder, at man må tage nogle slagsmål bagefter. Man må først og fremmest give beboerne mulighed for at komme med nogle underbyggede indsigelser, som ikke bare kan verfes i papirkurven, sådan som jo næsten alle indsigelserne bliver. Det er jo det, der er problemet. Af de mellem 50.000 og 100.000 indsigelser, der er indkommet, er det jo ganske, ganske få, der overhovedet er blevet taget alvorligt.

Inddragelsen af børn og unge, som flere var meget venligt indstillet over for, er et svært problem. Man kan ikke gå ud fra, at en procedure, som er afpasset efter voksne mennesker, også fanger børnene op. Fremgangsmåden i forbindelse med lokalplanlægningen er i dag ikke nogen sikring af, at børns og unges behov bliver taget ind i overvejelserne. Derfor må man altså diskutere nogle andre former. Det vil jeg meget gerne være med til.

[Waldorff]

Vetoretten havde jeg selvfølgelig også ventet ville være det punkt, der vakte de største kvababelser. Man rejste spørgsmålet: er det i virkeligheden ikke at bryde med princippet om, at det er de valgte kommunalbestyrelsesmedlemmer, der afgør sagen? Det mener jeg faktisk ikke det er. Det, der foreslås, er sådan set ikke, at et flertal i et lokalområde skal kunne sige: det vil vi bare ikke være med til – og så sker der ikke mere. Det, der bliver foreslået, er, at man kan udskyde ikrafttrædelsen af en lokalplan indtil næste kommunevalg. Bestemmelsen er faktisk temmelig parallel til bestemmelserne om skolenedlæggelser, hvor man jo accepterer, at afstemning om en skolenedlæggelse skal kunne ske. Det er i den ånd, man må diskutere det, ikke som et totalt brud med, hvordan der ellers besluttes i kommunalbestyrelserne, men som en mulighed for på dette område ligesom ved skolenedlæggelser at sætte en bremse i for den meget hurtige masen hen over lokalbefolkningens ønsker.

Tiden er udløbet. Jeg vil bare sige tak for interessen og håbe, at vi får en god diskussion ud af det.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Hr. Waldorff svarede på de betænkeligheder, der var vedrørende vetoretten, på en måde, som jeg synes kræver en yderligere kommentar. For det første tog hr. Waldorff ikke fat på det, som var min hovedindvending, nemlig at sådanne problemer må klares via kommuneplanlægningen. Det er dér, sådanne konflikter imellem generelle interesser og områdeinteresser bliver nødt til at blive afklaret.

Jeg vil godt med et eksempel, som ikke er grebet ud af luften, men som er helt konkret, illustrere over for hr. Waldorff, hvorfor han ikke har ret. Hvis nu et parcelhusområde skal have en daginstitution og man for at gennemføre byggeriet af en sådan daginstitution skal gennemføre en lokalplan – jeg gør hr. Waldorff opmærksom på, at han netop har plæderet for, at sådanne projekter skal omfattes af lokalplanen – hvis beboerne så kan udsætte en sådan beslutning i 3-4 år, betyder det så, at man skal gå rundt fra område til område for at få placeret den dagin-

stitution, indtil man finder et område, der gerne vil tage imod den?

(Kort bemærkning).

Waldorff (VS):

Jeg vil gerne starte med at medgive, at der faktisk er problemer med det her, og det er ikke særlig enkelt at finde en formel. Som jeg også har skrevet i bemærkningerne, er der typer af byggeri, som vi ikke vil acceptere en vetoret over for. Jeg ville f. eks. ikke acceptere, at man skal kunne sige nej til at have et hjem for handicappede, fordi man i Søllerød ikke synes, at sådan noget er rart. Vi må på en eller anden måde finde ud af, hvordan vi sikrer, at der ikke – i forsøget på at udvide det lokale demokrati – samtidig sker en indskrænkning i den del af demokratiet, som består i respekten for mindretallet. Det er netop, hvad der kan ske i en sådan situation. Det er en svær diskussion, men jeg synes, den er vigtig.

Hr. Dræbye henviser til kommuneplanen. Det, der sker i kommuneplanen, er, at man udlægger et område til nogle bestemte funktioner, og hvis man f. eks. udlægger et område til også at skulle indeholde institutioner af forskellig art, så har man ikke løst det problem, som man havde omkring Byggeren i København, hvor man står med valget imellem: skal det fortsat være en byggelegeplads, som har samme funktioner som en daginstitution, eller skal det være en af de kendte betoninstitutioner, der skal ligge der? Det er dér, jeg mener, det er vigtigt – det viser sig også i praksis – at få en eller anden form for vetoret forstået som en ret til at udskyde en beslutning, til den kan tænkes bedre igenem, diskuteres mere og alt det dér. Det vil sådan set sige, at selv om man får kommuneplanerne færdige i København, vil det alligevel være nødvendigt.

Hr. Dræbye rejste det spørgsmål, om man skulle mase en daginstitution ned i et område, hvor der er modstand, eller om man skulle søge byen igennem for at finde et andet sted. Det er jo sådan med de fleste typer institutioner, at vi har interesse i at anbringe dem dér, hvor der er brug for dem, og dér, hvor der er brug for dem, vil der være en overvældende forståelse for, at de også skal ligge. Derfor tror jeg ikke på den type af problemer.

Miljøministeren (Erik Holst):

Det skal være en kort bemærkning til hr. Waldorff og hr. Svend Erik Hovmand, der begge sagde, at det er meget ønskeligt, at borgerne inddrages så tidligt som muligt i de planlægningsaktiviteter, der foregår omkring dem. Hr. Svend Erik Hovmand taler om, at der er behov for visse justeringer i kommuneplanloven. Der er jo ikke spor til hinder for, at en kommune inddrager beboerne i et område i overvejelserne, inden et lokalplanforslag udarbejdes. Det kan ske f. eks. ved et borgermøde. Det er der jo masser af eksempler på. Det forekommer overalt i landet. Der behøver ikke ske nogen ændring af loven af den grund. Det er også et svar til hr. Waldorff.

Nu hørte jeg igen, at måske skulle fristen ikke i alle tilfælde være 6 måneder. Må jeg sige, at det, der står i loven, er jo, at indsigelsesfristen er 2 måneder som minimum. Der er jo ikke noget i vejen for, at kommunen siger: i dette tilfælde forlænger vi fristen til f. eks. 6 måneder. Det giver loven mulighed for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor statsministeren vil give tinget en mundtlig redegørelse, hvorefter vi går over til dagsordenens punkt 7: spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.50

Mødet genoptaget kl. 13.00

Uden for dagsordenen foretoges:

Redegørelse af statsministeren:**Formanden:**

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til statsministeren, der har meddelt mig, at han ønsker at give tinget en mundtlig redegørelse i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Da regeringen trådte til efter decembervalget i fjor, gjorde vi det til vor målsætning at gennemføre vort handlingsprogram og i den sammenhæng at gøre en ganske særlig indsats for at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden.

De allervæsentligste dele af handlingsprogrammet er nu gennemført, og lad mig blot nævne, at der er gennemført en finansieringsreform, som åbner adgang til at finansiere boligbyggeriet med indeksslån, og at rammerne for det almenyttige byggeri og andet statsligt byggeri er forøget væsentligt.

Kulbrintebeskatningen eller beskatningen af oliefortjenester er gennemført.

Der er sket en fremrykning af en lang række offentlige investeringer, som vil skabe nye arbejdspladser.

Vi fremmer investeringerne i erhvervene bl. a. gennem indeksregulering af afskrivningsgrundlaget, der væsentligt forbedrer mulighederne for at finansiere og forrente investeringerne.

Visse dele af handlingsprogrammet – og det gælder især de initiativer, der var indeholdt i martspakken – står tilbage. Men her ligger vore forslag jo i folketinget, og jeg tror, jeg tør sige, til velvillig behandling.

Det er vort håb, at det vil blive gennemført nu. Det drejer sig først og fremmest om de unges muligheder for at få uddannelse eller arbejde. Det er en opgave, som det haster med at få løst.

Vi har fremsat forskellige forslag til fremme af beskæftigelsen blandt de unge, ligesom vi også lægger vægt på at få vedtaget loven om en jobskabelsesordning, hvorefter der kan ydes tilskud – som er særlig høje for unge under 25 år – hvis der i samarbejde mellem kommunerne og erhvervslivet tilvejebringes helt nye job. Det er klart, at det for de helt unge er særlig vigtigt at skabe uddannelsesmuligheder. Derfor gøres en forstærket indsats for at skaffe flere uddannelsesplad-